

INDICADORS D'AVALUACIÓ PER RECOLLIR INFORMACIÓ A LES SESSIONS DE PSICOMOTRICITAT DEL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL. UNA PROPOSTA SENZILLA D'AVALUACIÓ

MÍRIAM SEGURA MEIX

Campus Terres de l'Ebre – URV

miriam.segura@urv.cat

<https://orcid.org/0000-0001-9923-5640>

RESUM

Són moltes les escoles que actualment aposten per una psicomotricitat vivencial. Els estudis existents i la difusió que se n'ha fet han permès que els mestres i els psicomotricistes apliquin programes educatius basats en aquest corrent. L'acte de dissenyar, escollir els materials, preparar la sala, etc. ja és un hàbit per a molts educadors. No obstant això, l'avaluació i la coherència amb el currículum actual no està prou consolidada en totes les escoles.

En aquest article el que pretenem és facilitar la tasca docent i oferir recursos per poder dissenyar instruments de recollida de dades, partint del treball d'investigació previ d'un grup de mestres de diferents nivells educatius. Basant-nos en l'anàlisi del currículum del segon cicle d'educació infantil, es presenta una distribució temporal d'indicadors relacionats amb la disciplina de psicomotricitat que engloben aspectes motors, relacionals, afectius i conductuals.

PARAULES CLAU: Psicomotricitat; avaluació; instrument de recollida de dades; criteris; indicadors.

ASSESSMENT INDICATORS FOR COLLATING INFORMATION DURING PSYCHOMOTOR LEARNING SESSIONS IN THE SECOND CYCLE OF INFANT EDUCATION. A SIMPLE ASSESSMENT PROPOSAL

ABSTRACT

Many schools currently promote learning through experiential psychomotor skills. The dissemination of research conducted to date has enabled teachers and psychomotor therapists to develop educational programmes based on this approach. Many educators are well accustomed to designing and choosing materials, preparing the classroom, etc. However, many schools have yet to determine the best way of assessing learning through psychomotor skills and integrating it into the current curriculum.

The aim of this article is to facilitate the work of teachers and provide resources for the design of data collection instruments based on previous research by a group of teachers from different educational levels. After analysing the curriculum used in the second cycle of early childhood education, we present a temporal distribution of indicators that encompass motor, relational, affective and behavioural aspects of psychomotor skills.

KEYWORDS: Psychomotor education; assessment; evaluation instruments; assessment criteria

REBUT: 26/10/2020 | ACCEPTAT: 03/05/2021

1. Introducció

La psicomotricitat és una eina fonamental en la construcció de la personalitat de l'infant. El joc mou la seva forma de relacionar-se amb el món i amb els altres, i és la font principal d'aprenentatge. El nostre objectiu és aprofitar la psicomotricitat i el joc en l'educació infantil per ajudar els nostres infants a créixer de la millor manera possible. Molts som coneixedors i defensors de la importància de la psicomotricitat, però no sempre disposem dels recursos o coneixements adients (una aula amb condicions acceptables, espais creats per afavorir diferents climes i ritmes d'aprenentatge, un material que permeti el desenvolupament integral —tant des del punt de vista motriu, com cognitiu i afectiu—).

Una de les dificultats més grans en què es troba el docent d'educació infantil és l'avaluació. Coneixem els infants i els seus interessos i necessitats, els dissenyem sessions variades, amb diversitat de material, inclusives, atractives i motivadores, però a l'hora d'avaluar, trobar l'instrument adient i reflectir la informació recollida en un informe per a les famílies se'ns fa costa amunt. En aquest article el que us oferim és una proposta d'indicadors que cal tenir en compte a l'hora de recollir la informació de l'alumnat, organitzats per cursos i trimestres. Aquesta selecció i disseny són fruit de l'anàlisi del currículum i d'un treball organitzat i coherent tant intern com extern. Si bé és cert que cada centre educatiu té els seus instruments elaborats a partir dels criteris d'avaluació i un model d'informe que ha consensuat amb el claustre, aquesta proposta pretén ser un model facilitador per a la presa de decisions i/o una guia de treball.

Aquestes propostes que presentem són útils per a qualsevol aula de psicomotricitat i també per a moltes metodologies, però nosaltres ens hem centrat en aquelles que plantegen la psicomotricitat com una activitat vivenciada, en què l'experimentació lliure és la base de l'aprenentatge, el qual permet simultàniament un desenvolupament motriu, cognitiu i afectiu.

El paper del mestre és el de guia, d'acompanyant en el procés, amb una mirada atenta i escolta activa vers l'infant, sense jutjar-lo, deixant-lo créixer i jugar, proposant-li reptes i ajudant-lo a esdevenir autònom i lliure.

2. Marc teòric

L'avaluació és un dels pilars de l'educació i ha canviat molt els darrers anys. Avaluar és un procés que consisteix a recollir informació per poder valorar-la i emetre'n un judici per millorar la pràctica educativa, el procés d'ensenyament-aprenentatge i el progrés de l'infant.

D'acord amb les orientacions per a l'avaluació facilitades pel Departament, l'avaluació s'ha de basar en l'observació de l'infant i en la documentació pedagògica, i ha d'incloure la participació de tots els membres de la comunitat educativa.

Aquest document pretén oferir als mestres idees, orientacions o propostes per recollir de manera sistematitzada informació sobre diferents aspectes de l'evolució de l'infant partint de dinàmiques psicomotrius.

2.1 Psicomotricitat a l'escola

Les sessions de psicomotricitat són presents en la majoria d'escoles del país, seguidores d'un corrent psicomotriu o d'un altre (dirigit, mixt, vi-vencial-relacional). Són espais i moments del dia a dia de l'escola en els quals es posa un interès especial en el desenvolupament psicomotriu de l'infant.

L'activitat motora permet a l'infant experimentar, comprendre, valorar i apropar-se al món que l'envolta (entorn i altres) i a ell mateix (des-cobriments d'un mateix). El moviment ens permet l'adaptació a l'entorn i socialitzar-nos amb la resta.

Figura 1. Infants experimentant amb teles a la fase d'activitat motriu.

Les propostes motrius que dissenya el psicomotricista estan pensades per afavorir el desenvolupament integral de l'infant i permeten a l'educador observar detalladament diferents aspectes motors (activitat motriu global, l'equilibri, el to muscular, l'autoimatge, etc.), com aspectes relacionals, emocionals, de conducta... Són molts els autors que han fet recerca sobre aquestes potencialitats (Antón; Conde; Viciano; Viscarro, *et alii*) i en fan una defensa clara en les seves publicacions.

Entenem que aquestes potencialitats de l'educació psicomotriu les comparteixen molts dels mestres d'educació infantil que fan una feina excel·lent en aquest sentit.

Dissenyar una sessió de psicomotricitat és un procés que requereix el seu temps. Avaluar-la, o més ben dit, registrar la informació per avaluar posteriorment els infants, és un aspecte que de vegades es deixa de banda o no se sistematitza d'una manera prou eficient.

La psicomotricitat no apareix com a àrea al currículum perquè no ho és, però sí que pot encabir-se perfectament en les diferents àrees del currículum del segon cicle d'educació infantil. Ho analitzarem a continuació.

2.2 Currículum vigent

D'acord amb el currículum,¹ el segon cicle de l'educació infantil contribueix a desenvolupar en l'alumne/a les capacitats següents:

1. Identificar-se com a persona tot sentint seguretat i benestar emocional, coneixent el propi cos, les seves necessitats i possibilitats, els hàbits de salut, i guanyar confiança en la regulació d'un mateix.
2. Ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma, resolent situacions quotidianes amb actitud positiva i superant les dificultats.
3. Sentir que pertany a grups socials diversos, participant-hi activament i utilitzant els hàbits, actituds, rutines i normes pròpies.
4. Aprendre amb i a través dels altres, gaudir de la relació i integrar-se en el grup tot establint relacions afectives positives amb

¹ Currículum del segon cicle de l'educació infantil. Decret 181/2008, DOGC núm. 5216.

actituds d'empatia i col·laboració, i intentant resoldre conflictes de manera pacífica.

5. Observar i experimentar en l'entorn proper amb curiositat i interès, interpretant-lo i fent-se preguntes que impulsin la comprensió del món natural, social, físic i material.
6. Conèixer experiències, històries i símbols de la cultura pròpia del país i de la d'altres companys i companyes, generant actituds de confiança i respecte per les diferències, i valorant les relacions socials i afectives que s'hi estableixin.
7. Representar i evocar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginada i expressar-los mitjançant les possibilitats simbòliques que els ofereix el joc i altres formes de representació.
8. Comprendre les intencions comunicatives d'altres infants i persones adultes i expressar-se mitjançant la paraula, el gest i el joc.
9. Desenvolupar habilitats de comunicació, expressió, comprensió i representació per mitjà dels llenguatges corporal, verbal, gràfic, musical, audiovisual i plàstic; iniciar el procés d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura, de les habilitats matemàtiques bàsiques i de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.
10. Aprendre i gaudir de l'aprenentatge, pensar i crear, qüestionar-se coses, fer-les ben fetes, plantejar i acceptar la crítica i fer créixer el coneixement d'una manera cada vegada més estructurada.

Aquestes capacitats que al tercer nivell de concreció convertirem en objectius didàctics, estan pensades per ser assolides al llarg dels tres anys del cicle i amb la contribució de totes les àrees del currículum (treball d'aula, experimentació, hort, granja, racons, teatre, etc.) però també mitjançant les sessions de psicomotricitat. L'educació infantil és globalitzadora. La psicomotricitat és una disciplina que parteix de la globalitat de l'infant; hi ha molts nexes d'unió. Així doncs, tots els objectius es poden i s'han de treballar a l'aula de psicomotricitat.

De la mateixa manera, seguint la coherència interna, les tres àrees del currículum hi estan implicades:

1. Descoberta d'un mateix i dels altres.
2. Descoberta de l'entorn.
3. Comunicació i llenguatge.

I així es reflecteix en els continguts de joc i moviment per exemple, o autoconeixement i gestió de les emocions, relacions afectives i comunicatives, entre altres. Pel que fa als continguts de les unitats didàctiques, posarem la mirada especialment en l'esquema corporal, la lateralitat, les relacions topològiques, les percepcions temporals, els ritmes, la respiració, la relaxació, el to muscular, l'equilibri, la coordinació, les habilitats motrius bàsiques, la gestió emocional (resolució de conflictes, autocontrol, autoestima), la interacció amb l'entorn i entre iguals i amb l'adult, la intel·ligència intrapersonal i interpersonal, el joc (joc motor, joc simbòlic, de construcció...), la representació i els hàbits i rutines.

Tampoc podem deixar de banda els eixos i les capacitats que proposa el Departament, que estableixen perfecta relació amb els objectius i els criteris d'avaluació.²

Figura 2. Infants representant amb arena les vivències de la sessió.

Actualment, seguint la legislació vigent i les propostes d'orientació facilitades pel Departament, a l'educació infantil s'hi avaluen les capacitats dels alumnes d'una manera global. Així doncs, els mestres tenim moltes oportunitats per dissenyar i adaptar l'avaluació. A l'aula de psicomotricitat (o en els espais on la treballem de manera específica: pati, hort, zona d'activitat motriu...) focalitzarem la nostre atenció en els aspectes següents:

² En aquest article no hi aprofundirem, perquè ens centrem en el disseny d'indicadors d'avaluació.

- Desenvolupament motor.
- Aspectes relacionals: adult, companys, un mateix, i amb el material.
- Gestió de les pròpies emocions.
- Capacitat de relaxació.
- Capacitat de reflexió i representació.
- Autonomia personal.

Al mateix temps, el decret planteja 10 criteris d'avaluació que són la base del nostre estudi, el punt de partida que ens permetrà redactar-ne els indicadors. Els detallem a continuació:

1. Saber explorar i reconèixer les parts, les possibilitats i característiques del seu propi cos. Expressar-se amb les pròpies emocions i iniciar-se en la seva identificació.
2. Participar en el joc, a través del moviment, assimilant sensacions referides a l'espai i al temps i amb una comprensió progressiva de la necessitat de normes.
3. Tenir interès i confiança en els altres i sentir-se part del grup, establint relacions afectives positives mútues.
4. Fer de manera autònoma, progressivament, activitats habituals referents a la pròpia cura, a les tasques escolars i en la relació amb els altres.
5. Identificar característiques i regularitats en l'entorn natural, social i cultural,
6. i utilitzar els recursos gràfics per recollir i comunicar les observacions.
7. Fer anticipacions i comparacions dels resultats de les experimentacions, emprant les mesures adequades i la seva representació gràfica.
8. Aplicar estratègies de càlcul, comparar, ordenar, classificar, reconèixer patrons i verbalitzar-ho.
9. Usar la llengua oral, el gest i les imatges per expressar idees, desitjos, sentiments i emocions; escoltar i participar de manera activa

en situacions habituals de conversa i d'aprenentatge amb l'ús d'un llenguatge no discriminatori, i amb actitud de respecte vers altres cultures i diferents llengües.

10. Mostrar interès per la descoberta progressiva de les relacions entre el text oral i l'escrit, iniciar-se en l'ús funcional de la lectura i l'escriptura. Crear de manera individual i col·lectiva petits textos i dibuixos.
11. Manifestar les habilitats necessàries per poder escoltar, observar, interpretar i crear en els diferents llenguatges: verbal, corporal, plàstic, musical, matemàtic i audiovisual, i incorporar la iniciació als instruments tecnològics (TIC).

Fent una lectura conscient d'aquests elements didàctics, es manifesta clarament la relació entre psicomotricitat i currículum, i la importància d'un excel·lent disseny d'avaluació, de planificació i d'execució de l'educació psicomotriu a P3, P4 i P5.

3. Marc metodològic

Arran de l'organització i participació d'un grup de mestres i docents en una jornada de materials psicomotrius organitzada al campus Terres de l'Ebre, va sorgir la necessitat de donar visibilitat a la psicomotricitat i dotar de recursos didàctics (programacions, instruments d'avaluació, metodologia...) les escoles i els companys docents.

Així doncs, set persones interessades en aquesta disciplina, de procedències laborals diverses (mestres de llars d'infants, mestres d'educació infantil, d'educació física a primària, de secundària i universitaris) hem estat analitzant la psicomotricitat a les Terres de l'Ebre i hem recollit les inquietuds dels docents durant un període de sis mesos.

Després de l'anàlisi de les dades obtingudes, entre altres qüestions per tractar, va aparèixer, amb un percentatge elevat, l'avaluació. Un dels neguits més manifestats pels psicomotricistes i tutors que imparteixen la psicomotricitat ha estat el fet de no disposar d'eines (instruments) per recollir la informació d'allò que passa a l'aula de psicomotricitat d'una manera estructurada, organitzada i sistemàtica, a partir de les quals es pugui elaborar els informes d'avaluació a les famílies.

En això hem centrat els nostres esforços i us presentem a continuació la tasca realitzada.

4. Proposta d'instrument de recollida de dades

Avaluació i *disseny didàctic* són dos termes inseparables, i la seva coherència ha de ser total en la documentació de tota escola. Així doncs, hem estudiat el currículum a fons i, partint sempre de la normativa, hem redactat onze objectius específics o didàctics per a les planificacions d'educació psicomotriu tot relacionant-los amb un, dos, tres o fins i tot quatre criteris d'avaluació. D'aquesta manera fem present la relació entre l'objectiu de la unitat didàctica i sessió, i el criteri d'avaluació que s'ha de tenir en compte.

A la taula de sota, es pot veure la relació establerta. L'objectiu d'aprenentatge és la frase precedida d'un nombre, i els criteris d'avaluació corresponen als apartats iniciats amb *a*, *b*, etc.

Taula 1. Relació entre els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació.

1.	Conèixer el propi cos, les seves possibilitats i limitacions d'acció. <ol style="list-style-type: none"> a. Identificar les parts del propi cos coneixent-ne les possibilitats i acceptant-ne les limitacions. b. Interpretar els diferents estats del propi cos (to muscular i emocions).
2.	Relacionar experiències de la vida quotidiana amb aspectes del joc expressades amb el moviment del cos. <ol style="list-style-type: none"> a. Utilitzar el joc per representar les situacions dels adults o de la vida quotidiana.
3.	Jugar de manera responsable per tal d'adquirir confiança amb un mateix i poder vèncer les pors que van apareixent. <ol style="list-style-type: none"> a. Respectar les normes establertes durant les sessions de psicomotricitat. b. Demanar ajuda als companys o al mestre/a en situacions d'inseguretat o risc, en cas de no poder resoldre-ho un mateix/a. c. Disminuir la demanda d'ajuda als companys o al mestre/a en situacions d'inseguretat o risc. d. Augmentar el ventall motor progressivament.
4.	Adquirir progressivament més autonomia en les diferents situacions quotidianes i activitats motrius. <ol style="list-style-type: none"> a. Seguir de forma autònoma les fases de la sessió. b. Incrementar la pròpia independència en les diferents situacions de l'aula.

5.	Establir relacions amb els companys i amb el mestre/a de manera que pugui interactuar quan ho necessita i de manera correcta, tot exercitant hàbits que afavoreixin la relació amb els altres (atenció, escolta, diàleg, respecte). a. Mantenir relacions socials positives amb les persones de l'entorn escolar (empatia, diàleg bidireccional, escolta activa, respecte per l'altra persona i pels seus interessos, capacitats i accions). b. Aprendre a resoldre i gestionar conflictes entre iguals.
6.	Experimentar les necessitats de moviment i d'expressió del propi cos. a. Gaudir amb el moviment corporal. b. Detectar la pròpia demanda corporal i actuar en conseqüència. c. Disminuir el moviment corporal i el to muscular, sent respectuós amb la resta.
7.	Experimentar, manipular i explorar amb el propi cos, amb diversos materials, objectes i espais. a. Identificar els diferents espais i materials de la sala tot experimentant de forma variada amb cadascun. b. Reafirmar les diverses habilitats que es dominen i descobrir-ne de més complexes, i valorar-ne el riscs i les possibilitats.
8.	Interpretar i representar les pròpies vivències i emocions mitjançant el cos, el joc i altres maneres d'expressió i representació (simbòlic, representació...) a. Expressar emocions mitjançant el llenguatge corporal i el joc. b. Comunicar-se amb els altres mitjançant el cos i les emocions que aquest transmet.
9.	Captar / entendre els missatges emesos pels altres i actuar amb coherència. a. Interpretar els diferents llenguatges de comunicació i respondre en conseqüència.
10.	Expressar mitjançant diferents mètodes (dibuix, modelatge, oralment...) les seves vivències durant el joc. a. Verbalitzar l'experiència viscuda. b. Representar l'experiència viscuda utilitzant diferents tècniques.
11.	Adquirir progressivament les capacitats perceptivomotrius (esquema corporal, to muscular, orientació en l'espai, equilibri, orientació en el temps, relaxació, respiració, lateralitat, control postural) i iniciar-se en les habilitats motrius bàsiques (desplaçaments, salts, girs i manipulació d'objectes). a. Assolir el domini motor.

Un cop redactats els objectius i criteris d'avaluació propis de la programació didàctica, s'han creat uns indicadors d'avaluació per tal de facilitar la tasca al docent que ha de recollir la informació per després analitzar-la i emetre'n un judici. S'ha procurat que els indicadors fossin observables, senzills d'entendre i fàcilment adaptables al context escolar de cada comunitat educativa. A més a més, ens hem permès distribuir-los per cursos i trimestres, i van de més senzill a més difícil, partint de la individualitat per arribar a la col·lectivitat.

Taula 2. Proposta d'indicadors organitzats per trimestres i cursos.

P3		P4		P5	
1r trimestre	2n trimestre	1r trimestre	2n trimestre	1r trimestre	2n trimestre
Respecta les normes establertes durant les sessions de psicomotricitat.					
Es relaciona amb respecte amb els companys i mestres.					
Gaudeix amb el moviment corporal.		Gaudeix del joc, del moviment corporal i de l'experimentació de noves activitats motrius.			
Identifica les parts del propi cos coneixent les seves possibilitats i acceptant les seves limitacions.		Gaudeix i busca noves possibilitats amb el seu cos i en coneix les limitacions.			
Gaudeix amb l'experimentació i manipulació amb diversos materials.		Gaudeix amb l'experimentació i manipulació amb diversos materials de forma col·lectiva.		Experimenta amb tot tipus de material, i situacions motrius, buscant noves possibilitats.	
Utilitza el joc per representar les situacions dels adults o de la vida quotidiana.		S'inicia en el joc col·lectiu per representar les situacions dels adults o de la vida quotidiana.	Representa les situacions dels adults o de la vida quotidiana, de manera individual o col·lectiva.		
Demana ajuda als companys o al mestre/a en situacions d'inseguretat, en cas de no poder resoldre-ho per un mateix/a.		Disminueix la demanda d'ajuda als companys o al mestre/a en situacions d'inseguretat o risc, en cas de no poder resoldre-ho per un mateix/a.			

P3		P4		P5	
1r trimestre	2n trimestre	1r trimestre	2n trimestre	1r trimestre	2n trimestre
S'inicia en la verbalització i representació de l'experiència viscuda.		Mostra una millora en la verbalització i representació de l'experiència viscuda.		Explica les experiències viscudes i les dificultats que ha tingut a la sessió.	
Utilitza diferents tècniques de representació (modelatge, grafisme, escriptura, verbal, etc.) en la fase de representació per expressar les seves vivències.					
Identifica les emocions de felicitat, tristesa i ràbia.	Identifica les emocions de felicitat i tristesa i s'inicia en la seva expressió.	Identifica les emocions de felicitat i tristesa i les expressa.	Expressa i identifica les emocions de felicitat, tristesa i por.	Identifica i gestiona les emocions de felicitat, tristesa, por, frustració i ràbia.	Gestiona les emocions de felicitat, tristesa, por, frustració i ràbia, i hi actua en consciència.
	Mostra una bona coordinació i control corporal en activitats que impliquen moviment.	És àgil amb diversos desplaçaments i s'inicia amb diferents salts.	És àgil amb diversos desplaçaments i salts, i s'inicia amb els girs.	És àgil amb diversos desplaçaments, salts i girs i s'inicia amb la manipulació d'objectes (llançaments, colpejament, passades i recepcions).	És àgil amb diversos desplaçaments, salts i girs i manipula objectes (llançaments, colpejament, passades i recepcions).
	Respecta el moment de la relaxació.	Està quiet i en silenci a la fase de relaxació.	Està quiet i en silenci a la fase de relaxació i s'inicia en la relaxació en parelles.	Està quiet i en silenci, tot gaudint de la relaxació.	
		Identifica els diferents espais i materials de la sala tot experimentant de forma variada en cadascun.			S'inicia en la resolució i gestió de conflictes entre iguals.

La taula 2 és una proposta de treball, flexible i elaborada per ser adaptada a les característiques del grup classe, del mateix infant i del context escolar. Els indicadors es poden moure de trimestre o de curs, repetir-se o suprimir-se. D'acord amb les orientacions per a l'avaluació, des de la disciplina de psicomotricitat considerem que és imprescindible recollir informació de l'infant respecte a:

- Les vivències corporals.
- La progressió i el domini del cos.
- L'autonomia i l'autoestima.
- Els afectes i les relacions.

La resta d'aprenentatges valuosos i aspectes observables també hi tenen cabuda, evidentment, però des de la resta de les àrees els podem complementar i aprofundir-hi.

El procés per recollir la informació i de quina manera es du a terme és una decisió que ha de prendre el mateix centre educatiu, ja sigui mitjançant llistes de control, escales de classificació, rúbriques, enregistrament de vídeos... També és el personal del cicle, d'acord amb l'equip directiu, qui decideix com es trasllada aquesta informació a les famílies (informe escrit personalitzat, entrevista, butlletí, etc.).

Hi ha moltes formes de fer arribar la informació de l'evolució de l'infant, i de ben segur que cada escola en té un bon model.

5. Conclusions

L'avaluació és un punt clau del procés d'ensenyament i aprenentatge. Considerem que aquesta avaluació ha de ser flexible i ha de respectar en tot moment les característiques de cada infant, així com el seu procés maduratiu. L'avaluació ha de ser quelcom que ajudi a créixer l'infant i no pas l'etiqueti o el condicioni d'una manera negativa.

Tot acte psicomotor implica una gran dosi d'observació per part del docent. Amb aquestes eines, intentem facilitar una mica el dia a dia dels companys i els oferim un primer pas per començar a caminar (o canviar de tendència) en aquesta disciplina.

Aquest instrument i d'altres que estem dissenyant han passat un procés de validació per part de mestres de les escoles i els anem fent créixer dia a dia amb les aportacions i comentaris aprovats. Encara no podem oferir conclusions definitives però l'acceptació ha estat bona i la col·laboració entre professionals també. Així doncs, continuem treballant en aquesta línia i esperem podem compartir els resultats ben aviat.

Per finalitzar, només ens queda animar-vos, si encara no ho heu fet, a entrar a l'aula de psicomotricitat amb el vostre alumnat i deixar-vos portar per la màgia del joc. Apreneu molt dels infants que teniu a l'aula ordinària i els veureu desenvolupar-se en un altre context.

Referències bibliogràfiques

- ALTAVA, J.C., ARASA, J., MESEGUER, D., SABATÉ, P., SALAET, M., SEGURA-MEIX, M., i TSUCHIYA, J. (2019). *Juguem i aprenem a l'aula de psicomotricitat. Materials i recursos*.
- ANTÓN, M. (1987). *La psicomotricidad en el parvulario*. Laia.
- CONDE, J.L., i VICIANA, V. (1997). *Fundamentos para el desarrollo de la motricidad en edades tempranas*. Aljibe.
- CORNADÓ, J.M. (2013). *El treball educatiu a la primera infància*. Editorial Publicia.
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ (2020). *Orientacions per a l'avaluació educació infantil*. Generalitat de Catalunya.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2008). *Currículum del segon cicle de l'educació infantil – Decret 181/2008 DOGC núm. 5216*. Generalitat de Catalunya.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2015). *Currículum i orientacions per a l'educació infantil*. Generalitat de Catalunya.
- SANMARTÍ, N. (2019). *Avaluar i aprendre: un únic procés*. Editorial Octaedro.
- VISCARRO, I., CAÑABATE, D., GÜELL, R., MARTÍNEZ, M. A., i CACHÓN, J. (2014). «Psychomotor content and its contribution to the healthy habits formation in childhood». *Journal of Sport and Health Research*. 6(1):99-106. <<http://www.journalshr.com/index.php/issues/2014/52-vol-6-n1-january-april-2014/180-viscarro-i-canabate-d-guell-r-martinez-ma-cachon-j-2014-psychomotor-content-and-its-contribution-to-the-healthy-habits-formation-in-childhood-journal-of-sport-and-health-research-6199-106>>